

1. Вук Стефановић Каракић је у Српском рјечнику (1818) предлагао да у основици српског књижевног језика буде шумадијско-војвођански дијалекат са екавским изговором  
 а) Тачно б) Није тачно  
**Заокружи слово** испред тачног одговора.
2. Славеносрпски књижевни језик, који је настао мешавином рускословенског и српског народног језика, формиран је у \_\_\_\_\_ веку.  
 (Допуни)
3. Заокружи слово испред дијалекта српскога језика који се одликује ијекавским изговором.  
 а) источнохерцеговачки дијалекат (херцеговачко-крајишки)  
 б) косовско-ресавски дијалекат  
 в) шумадијско-војвођански дијалекат
4. У сваком реду **подвуци по једну реч** у којој се налази тражени податак.  
 а) Реч са три самогласника: поочим, цвеће, Новосађани.  
 б) Реч са вокалним /r/: црвен, царевина, процветати.  
 в) Реч са задњонепчаним сугласницима: вечни, крокодил, Београд.  
 г) Реч са уснено-зубним сонантом: столица, волети, некада.  
 д) Реч са фрикативним (струјним) сугласником: јединица, тројка, седмица.  
 ѡ) Реч са беззвучним сугласником: дар, свако, драма.
5. Испеци па реци.  
 У подвученим речима остварена је гласовна промена:  
 а) палатализација (друга палатализација)  
 б) јотовање  
 в) једначење сугласника по месту и начину стварања  
**Заокружи слово** испред тачног одговора.
6. Поред примера **ушиши број** под којим је остварена гласовна промена у подвученој речи:  
 1. једначење сугласника по месту и начину изговора  
 2. једначење сугласника по звучности  
 3. јотовање  
 а) Врапци одлетеше према парку. \_\_\_\_\_  
 б) Црвенка па се није плашила зелембаћа: \_\_\_\_\_  
 в) Није препознао свог рођака: \_\_\_\_\_
7. а) Заокружи **самогласнике** на којима је акценат. ЖИВОТ, ЗАШУШТАТИ, ГЛУВО.  
 б) Подвуци **именицу** са кратким акцентом. ГОДИНА, ГЛУМА, ГНЕЗДО.  
 в) Подвуци **глагол** са дугоузлazним акцентом. РАЧУНАТИ, ГОВОРИТИ, УЗРУЈАВАТИ СЕ.
8. Поред примера који се срећу у српским народним говорима са јекавско-ијекавским изговором некадашњег гласа јат, наведи екавске облике.  
 ЂЕВЕР: \_\_\_\_\_, ЂЕРАТИ: \_\_\_\_\_  
 ЂЕВОЈКА: \_\_\_\_\_, МЕЂЕД: \_\_\_\_\_
9. а) Подвуци **непроменљиве речи** у примеру:  
 Прatio сам како се мења, као што баштован прati редак цвет.  
 б) Подвуци **заменице** у примеру:  
 Нико у кући не воли мирис тог уља, али лекарка каже да Лука мора да га пије.  
 в) Подвуци **прилог** у примеру:  
 Ни сада не знам о чему је тог дана причала.
10. Поред примера **наведи назив употребљеног падежног облика**.  
 И са њима је разговарала. Рекла им је оно што виде а не желе да знају: да тугујем као птица у кавезу.  
 а) са њима: \_\_\_\_\_  
 б) им: \_\_\_\_\_  
 в) оно: \_\_\_\_\_  
 г) у кавезу: \_\_\_\_\_
11. Подвуци **две именице** које имају граматички облик множине: ДЕЦА, ЦВЕЋЕ, ВРАТА, КОЛА, ЧЕЉАД.
12. Подвуци **заменичке и глаголске енклитике** у примеру:  
 Погледао сам га и рекао сам му да ћу доћи чим будем могао.

13. а) Подвуци два глагола несвршеног (имперфективног) вида:  
ПРЕНЕТИ, ПРЕНОСИТИ, ИСПУШТАТИ, ИЗЛЕТЕТИ.  
б) Подвуци два прелазна (транзитивна) глагола:  
ЗАСПАТИ, ТУГОВАТИ, НАЦРТАТИ, САЗИДАТИ.
14. Када би се враћао са путовања у своју празну кућу, није могао ни претпоставити да ће о томе размишљати на тај начин.  
Поред примера **наведи назив глаголског облика:**  
а) би се враћао:  
б) није могао:  
в) ће размишљати.
15. Из низа: ВОДОПАД, СЕСТРИЋ, УЧИТЕЉ, КИШОБРАН препиши речи разврставајући их према типу грађења (типу творбе).  
а) Извођење: \_\_\_\_\_  
б) Слагање: \_\_\_\_\_
16. Одреди службу (функцију) речи у реченици:  
Људи су у граду целога дана причали о данашњем догађају и о Анимом брату.  
а) Људи:  
б) у граду:  
в) целога дана:  
г) причали су:  
д) о данашњем догађају:  
ђ) Анимом.
17. У данашњим новинама је писало да ће киша падати читаве недеље.  
Подвучена зависна реченица у сложеној у служби (функцији) је:  
а) субјекта  
б) објекта  
в) прилошке одредбе за време  
**Заокружи слово испред тачног одговора.**
18. Поред примера **наведи број простих реченица** у сложеној.  
а) Дечак и даље тврди како је видео професора на улици.  
б) Имам ја књигу у којој лепо пише како се мама једне девојчице претворила у добру вилу.
19. Подвуци управну (главну) реченицу у сложеној реченици  
Када се након вишемесечног путовања Милан вратио, родитељи су били срећни што се све добро завршило.
20. Обележи усправним цртама границе између простих реченица у сложеној.  
Није никакво чудо што је ретко ко приметио кад су се Јованове кћери задовојчиле, јер једва да се могло приметити.
21. Испод примера **наведи назив врсте зависне реченице** по значењу којој припада подвучена реченица.  
а) Такмичење је почело чим су пристигли и остали учесници.  
б) Да не би закаснио на воз, на пут је кренуо чим је свануло.
22. Заокружи слово испред два пара речи у којима се налазе придеви антоними.  
а) весео – веселији,  
б) весео – тужан,  
в) тужан – ожалошћен,  
г) ћутљив – причљив.
23. а) Заокружи слово испред сложене реченице у којој се просте реченице налазе у саставном односу.  
а<sup>1</sup>. Сутра ћу или отићи на утакмицу или ћу остати код куће  
а<sup>2</sup>. Рекао је да ће успети да дође, осим ако га невреме не спречи.  
а<sup>3</sup>. Он не зна да игра фудбал и не зна правила по којима се игра.  
б) Заокружи слово испред сложене реченице у којој се просте реченице налазе у раставном односу.  
б<sup>1</sup>. Кошаркаши су се трудали да постигну кош, али у томе нису успели.  
б<sup>2</sup>. Сваке недеље она или посети рођаке на селу или оде у биоскоп.  
б<sup>3</sup>. Нико ништа није рекао, само је дечак нешто промрмљао.

в) Заокружи слово испред сложене реченице у којој се просте реченице налазе у искључном односу.

в<sup>1</sup>. Свуда је био мркли мрак, само што су звезде сијале на небу.

в<sup>2</sup>. Лука не само што добро пева него и добро свира.

в<sup>3</sup>. Небо је прекривено тамним облацима, киша само што није почела

**24. Заокружи слова испред седам правилно написаних примера.**

а) Помоћни није било ни од кога.

б) Помоћни није било ни од куд.

в) Ове године обележава се стогодишњица Првог Светског Рата.

г) Први светски рат започео је пре сто година.

д) Трчали су удвоје.

ђ) Прошо је поред нас ко да нас не види.

е) Црни облаци са северозапада увек доносе кишу.

ж) Србски језик је Словенски језик.

з) У Београд су стигли и Ново Сађани.

и) Кадгод покуша да стигне на време он закасни.

ј) Једанпут је видео зелембаћа у прехрамбеној продавници.

к) Сутра је Бадњи дан.

л) У нашем одељењу има оних који се плаше инекција

**25. Препознај и напиши назив подвучене стилске фигуре:**

а) Зинуше олтарска врата и једно дете заплака.

Назив подвучене стилске фигуре је \_\_\_\_\_.

б) Њено смежурано лице беше прекривено тамним пегама и дубоким борама.

Назив подвучене стилске фигуре је \_\_\_\_\_.

**26. Напиши врсту риме остварене у наредној строфи:**

„Ноћ је пуста. У царској дворани

мрачан престо, тајанствен к'о бајка.

И док ветар звијди на пољани –

Бога моли Југовића Мајка.”

Ова врста риме назива се \_\_\_\_\_.

**27. Доврши наредне реченице појмовима који недостају:**

1) Врста књижевног дела у коме се на духовит и подругљив начин оштро осуђују негативне

појаве у друштву или мане појединца назива се \_\_\_\_\_.

2) Упутства и напомене дате у загради којима драмски писац даје објашњења редитељима, глумцима или читаоцима о изгледу сцене, о кретању и начину говора ликова, о месту радње назива се \_\_\_\_\_.

3) Стилска фигура којом се неживим стварима, појавама и апстрактним појмовима дају особине и карактеристике живих бића назива се \_\_\_\_\_.

4) Лице које казује причу у епском књижевном делу о некој радњи, особеностима лика, детаљима, и на тај начин представља посредника између писца и догађаја о којима се говори назива се \_\_\_\_\_.

**28. У кућицу испред наслова приповетке напиши одговарајући број под којим је њен аутор:**

(.....) *Све ће то народ йозлайти*

1. Милован Глишић

(.....) *Кроз мећаву*

2. Лаза Лазаревић

(.....) *Права бразда*

3. Иво Андрић

(.....) *Прича о кмету Симану*

4. Петар Кочић

(.....) *Пилићенда*

5. Стефан Митров Љубиша

(.....) *Кањош Маџедоновић*

6. Симо Матавуљ

**29. Подвуци наслов дела који не припада следећем низу:**

*Плава ћробница, Зимско јућро, Избирачица, Светиљи ћробови, Очију твојих да није.*

**30. Према наведеним подацима препознај и напиши име и презиме писца о коме је реч:**

а) Савремени српски писац, учесник Другог светског рата, председник Савезне Републике Југославије од 1992. до 1993. године. Члан је Српске академије наука и уметности. Међу

његовим најпознатијим делима су романи: *Далеко је сунце, Корени, Време смрти, Деобе.*

Име и презиме овог писца је \_\_\_\_\_.

б) Био је први министар просвете у време Првог српског устанка, велики путник који је идеје просветитељства донео у српску књижевност. Најпознатије дело је аутобиографија *Живот и прикупљенија*, а затим и *Басне, Совјети здравају разумом, Писмо Хараламију*. Име и презиме овог писца је \_\_\_\_\_.

в) Један од наших највећих писаца 20. века. Стварао је лирске песме, драме, путописе, романе, поеме. Међу његовим делима познати су роман *Сеобе*, као и поема *Ламенит нај Београдом*.

Име и презиме овог писца је \_\_\_\_\_.

г) Француски писац, класик научнофентастичне књижевности 19. века. Значајна су му дела: *Пут у средишње Земље*, *Деца кайетана Гранита*, *Пут око светла за осамдесет дана*, *Двадесет хиљада миља јод морем*.

Име и презиме овог писца је \_\_\_\_\_.

31. Наведени јунак и јунакиња у међусобним су родбинским, односно породичним односима.

У кућицу поред имена јунака упиши број који одговара датом односу:

- |                                    |                  |
|------------------------------------|------------------|
| (.....) Богдан Јакшић и Анђелија   | 1) син и мајка   |
| (.....) војвода Пријезда и Јелица  | 2) девер и снаха |
| (.....) Марко Краљевић и Јевросима | 3) муж и жена    |

32. Пажљиво прочитај наредне стихове песме и одговори на постављена питања:

„Над острвом пуним чемпреса и бора,  
Младо, крупно сунце пржи, пуно плама;  
И трепти над шумом и над обалама  
Слан и модар мириш пролетњега мора.

Љубичасте горе, гранитне, до свода,  
Зрцале су у дну; мирно и без пене,  
Површина щушти и целива стене,  
Свод се светли топал, стаклен, изнад вода.”

1) Име и презиме аутора ове песме је \_\_\_\_\_.

2) Подврста лирске песме којој припада ово дело назива се \_\_\_\_\_ лирска песма.

3) Врста строфе којом је испевана ова песма назива се \_\_\_\_\_.

4) Врста риме у којој су организоване строфе назива се \_\_\_\_\_.

5) Тачан назив песме из које су наведени стихови је \_\_\_\_\_.

33. Заокружи слово испред одговора тачног у свим појединостима.

а) Рефрен је стилска фигура у којој се ређају осећања и особине према интензитету од најблаже до најјаче.

б) Данијел Дефо је писац романа *Робинсон Крусо*.

в) Поема је врста текста који искључиво припада драмском књижевном роду.

г) Јован Јовановић Змај је написао приповетку *Булићи*.

34. Напиши тачан назив књижевног дела у коме се јавља наведени лик, као и књижевну врсту којој то дело припада:

Лик: \_\_\_\_\_ Дело: \_\_\_\_\_ Књижевна врста: \_\_\_\_\_

а) Иван Дмитрич Червјаков \_\_\_\_\_

б) Благоје казанџија ..... \_\_\_\_\_

в) Дафина Исакович ..... \_\_\_\_\_

г) господин Журден ..... \_\_\_\_\_

35. Заокружи ДА уколико је наведена тврђња тачна и НЕ уколико је нетачна:

1) Елегија је врста стилске фигуре.

ДА НЕ

2) Марко Краљевић је јунак тематског круга о ускоцима.

ДА НЕ

3) Есеј је научнофентастични текст.

ДА НЕ

4) Бранко Ђорђић је аутор романа *Орлови рано лете*.

ДА НЕ

5) Свети Сава је главни јунак житија које је написао монах Теодосије.

ДА НЕ

- 6) Прота Матеја Ненадовић је био војвода у Првом светском рату.  
ДА НЕ
- 7) Љубомир Ненадовић је написао спев *Горски вијенац*.  
ДА НЕ
- 8) Хронолошко приповедање приказује догађаје по реду, то јест оним редоследом како су се одвијали.  
ДА НЕ
36. Заокружи слово испред наслова народне песме која припада тематском кругу епских народних песама о ускоцима:  
а) *Зидање Скадра*  
б) *Мали Радојица*  
в) *Кнезјева вечера*  
г) *Иво Сенковић и аџа од Рибника*
37. Заокружи слово испред имена два писца који нису били савременици (нису живели и стварали у истом веку):  
а) Иво Андрић и Добрица Ђосић  
б) Франческо Петрарка и Антон Павлович Чехов  
в) Радоје Домановић и Симо Матавуљ
38. Из следећег низа појмова прецртај уљеза:  
градација, ономатопеја, контраст, пејзаж, алтерација, метафора
39. Заокружи слово испред одговора на следеће питање:  
Како се звала прелепа невеста у народној балади *Женидба Милића Барјактара*?  
а) Видосава  
б) Љепосава  
в) Милица